

DAGMIS VAN KERSTMIS

Jesaja 9:1-6

Johannes 1:1-5 en 9-14

Bennekom 2011

Een Kind is ons geboren, een Zoon ons geschonken. Vandaag, op het Hoogfeest van Kerstmis, heeft het Kind onze totale aandacht. We kijken met heel de christenwereld naar een pasgeboren baby, ter wereld gekomen in een stal en liggend in een voederbak op wat stro, klein en kwetsbaar, van meet af aan bedreigd door kwaadwillige machtigen. Maar bemind en bewonderd, door wie Hem nabij zijn.

In een van zijn brieven vertelt Vincent van Gogh aan zijn broer over zijn lieve, diepe emoties als hij bij de wieg van een pasgeboren menskind zit. Hij schrijft:

Als iemand behoefte heeft aan iets groots, iets oneindigs en iets dat hem bewust kan maken van Gods aanwezigheid, dan hoeft hij niet ver te gaan om dat te vinden. Ik denk, dat ik iets diepers, iets oneindigers, iets meer eeuwigs dan de oceaan zie in de ogen van een kleine baby, als het in de ochtend ontwaakt en kraait en lacht omdat het de zon in zijn wiegje ziet schijnen. Als er al 'een straal van omhoog' (uit: De herdertjes lagen bij nachte [HK]) te vinden is, dan wel hier (Brief 242).

Want - zo schrijft hij verder - ik kan niet naar een wieg kijken, zonder emotie. Het is een sterke en krachtige emotie, die een man aangrijpt, als hij naast de vrouw zit, die hij liefheeft met een baby in de wieg vlakbij... Het is de eeuwige poëzie van de Kerstnacht met de baby in de Kerststal - zoals de oude Nederlandse schilders het zagen: een licht in de duisternis, een ster in een donkere nacht...

Hoe schrill steken deze woorden af tegen wat we bijna dagelijks moeten lezen over kindermisbruik in de kerk! Voor Vincent is iedere geboorte, iedere baby, ieder kind als het ware transparant naar de Kerstnacht toe, naar het gebeuren in Bethlehem.

Maar ook, alle vaderlijke gevoelens van bescherming, die een kind oproept, alle moederlijke genegenheid, die onmiddellijk present is in de nabijheid van een kleine...al die gevoelens, die ouders hebben voor hun kinderen, mengen zich op deze Kerstdag met hun religieuze huiver en eerbied voor het Kind in de kribbe: Venite adoremus, kom laten wij aanbidden.

Wat zouden we graag deze Kersttijd zonder problemen willen stilstaan bij dit heilig gebeuren, het willen bemediteren, en met de vertrouwde Kerstliederen bezingen. Maar kan dat wel, nu onze gemeenschap, zo beschaamd staat om wat er - juist met kinderen en jonge mensen - in haar midden jarenlang gebeurd is?

Voelen we ons niet te zeer teleurgesteld in het meest heilige dat we bezaten? Onze liefde voor de kerk en vertrouwen in haar leiding? Verraden, ontgoocheld en bedrogen? En horen we onze omgeving niet te luid verkondigen, dat alle religie achterhaald is en hopeloos ouderwets? En vergis ik me als ik hier een daar zelfs nauwelijks verholen leedvermaak bespeur? Kortom is onze pijn niet te overweldigend, niet te schrijnend om in alle rust en in vrede ons over te geven aan een zalig Kerstmis?

Om troost te vinden, om onze pijn te verzachten en om bemoediging te ervaren, nodig ik u uit ons te wenden tot onze aloude geschriften, ons te keren naar het Woord van God, dat er al was vanaf het begin. Het fundament van onze wereld, van ons bestaan.

Dat Woord, bedoel ik, dat bij God was, waardoor alles geschapen is, een Licht in de duisternis, dat leven heeft voortbracht, dat er altijd was, eeuw na eeuw. dat in vele talen geklonken heeft, beleefd is in veel religieuze gemeenschappen, dat Woord...is mens geworden, en die Godmens heeft zijn tent opgeslagen onder ons.

Naast het liefelijke, poëtische verhaal van Lucas over de heilige Kerstnacht vinden we in onze bijbel ook de mystieke beschouwing van Johannes. U heeft dat zojuist horen voorlezen . Ook hij bezingt het gebeuren van Kerstmis. Ook hij geeft antwoord op de vraag: Vanwaar zijt gij gekomen?

Bij het lezen van het verhaal van Lucas, zou men kunnen gaan denken, dat Kerstmis uitsluitend een gedenken is van wat 2000 jaar geleden gebeurd is en weinig of niets te maken heeft met ons leven hier en nu.

Het evangelie van Johannes corrigeert a.h.w. die gedachte. Hij schrijft daartoe sommige werkwoorden in zijn verhaal in de tegenwoordige tijd. Het licht *schijnt* in de duisternis, nú dus. Het Woord heeft zijn tent opgeslagen onder ons; hier, in deze ruimte, in deze gemeenschap, nu, vandaag, op Kerstmis 2011. Ondanks alles is Hij hier te vinden.

Of zoals de middeleeuwse mysticus Eckhart het uitdagend formuleerde: het baat u niets dat Jezus 2000 jaar geleden geboren is, als Hij niet, vandaag nog! in ú geboren wordt. Het kernwoord van deze feestdag in de Latijnse traditie is dan ook *h o d i e*, heden, hodie Christus natus est, heden, vandaag is Hij geboren.

Waar Hij dan te vinden is? In alle toonaarden heeft de volwassen Jezus tijdens zijn openbare leven ons dat geopenbaard. Overal waar pijn geleden wordt - binnen de kerk of buiten de kerk - overal waar mensen maar niet tot hun recht kunnen komen, vernederd worden, uitgebuit, verhandeld en veracht daar is hij te vinden.

Ik - Jezus van Nazareth - Ik was berooid, ziek, gevangen, misbruikt, in nood en jij hebt mij gezocht en jij bent me te hulp gekomen, zegt Hij tegen ons, ontroerd en dankbaar. Goede en getrouwe knecht ga binnen in de vreugde van je Heer, de vreugde van het feest van Kerstmis

Ik wens ons allen - en heel de kerkgemeenschap - toe, hem dáár - steeds weer opnieuw - te mogen vinden. En voor u persoonlijk: Hij is liefdevol aanwezig ook in jouw oprechte pijn en in het verdriet en teleurstelling, die jij ervaart in je eigen hart.

In dat besef, moge het voor u allen een zalig en zegenrijk Kerstfeest worden.